

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN
FÖR SKOLGÅNGSBITRÄDE
2003**

Examensgrunder

**YRKESEXAMEN FÖR
SKOLGÅNGSBITRÄDE
2003**

© Utbildningsstyrelsen 2003

Edita Prima Oy

ISBN 952-13-1910-0 (häft.)

ISBN 952-13-1911-9 (pdf)

Helsingfors 2003

DNR **28/011/2003**

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **26.6.2003**

Giltighetstid **fr.o.m. 1.8.2003 tillsvidare**

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 631/1998 13 § 2 mom
F 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr 98/011/1995
Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR SKOLGÅNGSBITRÄDE

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunder för yrkesexamen för skolgångsbiträde. Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.8.2003 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmo­dellerna samt om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms separat.

Generaldirektörens ställföreträdare
Överdirektör

TIMO LÄHDESMÄKI
Timo Lähdesmäki

Undervisningsråd

Soila Nordström
SOILA NORDSTRÖM

INNEHÅLL

KAPITEL 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

- 1 § Fristående examina7
- 2 § Förberedande utbildning för fristående examina7
- 3 § De allmänna grunderna för sättet av påvisa yrkesskicklighet
och för bedömning av examensprestationerna7

KAPITEL 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR SKOLGÅNGSBITRÄDE

- 1 § Examensdelarna8

KAPITEL 3

YRKESSKICKLIGHET SOM KRÄVS I YRKESEXAMEN FÖR SKOLGÅNGSBITRÄDE OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN9

- 1 § Versamhetsmiljöerna i skolgångsbitrådets arbete
 - a) Kraven på yrkesskicklighet.....9
 - b) Mål och kriterier för bedömningen.....9
 - c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten15
- 2 § Att stödja mänsklig tillväxt15
 - a) Kraven på yrkesskicklighet.....15
 - b) Mål och kriterier för bedömningen.....15
 - c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten20
- 3 § Att handleda vid inläring21
 - a) Kraven på yrkesskicklighet.....21
 - b) Mål och kriterier för bedömningen.....21
 - c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten27
- 4 § Att stödja funktionsförmågan.....28
 - a) Kraven på yrkesskicklighet.....28
 - b) Mål och kriterier för bedömningen.....28
 - c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten35

- BILAGA36

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sig sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erforderade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baseras på arbetslivet och dess utvecklingsbehov och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av den. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier, som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning, är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i arrangemangen för undervisningen.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger

på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara verklig eller så realistisk som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och portföljer samt självbedömning och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskandet av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och man ser till att examinanden behärskar den teori som ligger till grund för arbetet samt att han/ hon behärskar arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR SKOLGÅNGSBITRÄDE

1 § Examensdelarna

Yrkesexamen för skolgångsbiträde består av fyra obligatoriska delar. Examen är avklarad när alla delar i examen har avlagts med godkänt betyg.

Examen består av följande delar:

1. Verksamhetsmiljöerna i skolgångsbitrådets arbete
2. Att stödja mänsklig tillväxt
3. Att handleda vid inläring
4. Att stödja funktionsförmågan.

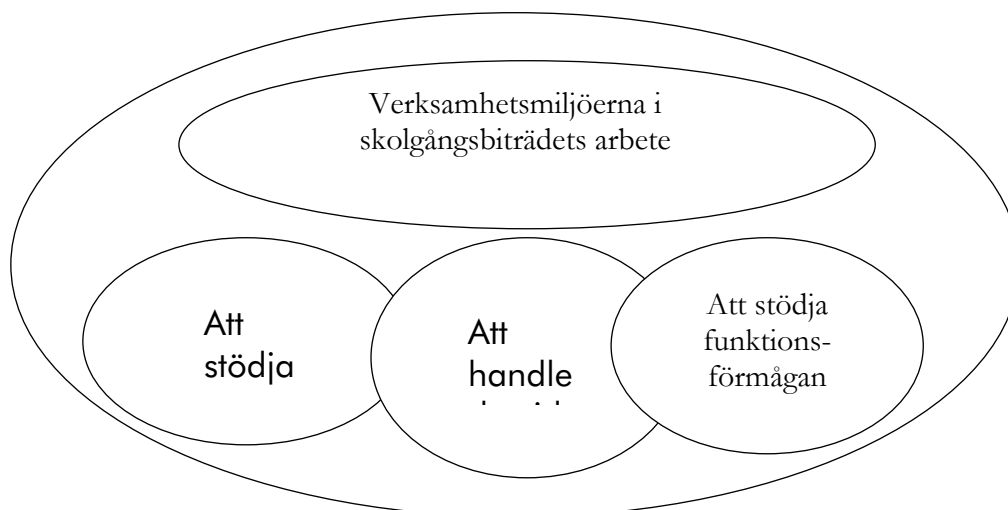

Bild 1. Delarna i yrkesexamen för skolgångsbiträde.

YRKESKICKLIGHET SOM KRÄVS I YRKESEXAMEN FÖR SKOLGÅNGSBITRÄDE OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

Yrkesexamen för skolgångsbiträde avläggs stegvis så att examinandena påvisar sin yrkesskicklighet genom att delta i ett fristående yrkesprov efter varje slutförd examensdel. Yrkesskickligheten bedöms genom att jämföra den yrkesskicklighet som examinandena visar med yrkesskicklighetskraven för ifrågavarande examensdel. Vid bedömningen används skalan *godkänd/underkänd*. Godkänd prestationsnivå har fastställts med hjälp av bedömningskriterier.

1 § Verksamhetsmiljöerna i skolgångsbiträdets arbete

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden skall identifiera värdena i sitt eget arbete och den människosyn som inverkar på arbetet.</p>	<p>Att identifiera värden: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan beskriva värdegrunden inom utbildnings-, social- och hälsovårdssektorn • identifierar värden som inverkar på den egna verksamheten. <p>Att identifiera olika människoupfattningar: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till olika människoupfattningar och är medveten om sin egen människoupfattning • förstår hur olika människoupfattningar inverkar på människans verksamhet.
<p>Examinanden skall känna till skolgångsbiträdets arbetsbeskrivning i olika verksamhetsmiljöer.</p>	<p>Att känna till arbetsbeskrivningen i olika verksamhetsmiljöer: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till skolgångsbiträdets arbetsbeskrivning i <ul style="list-style-type: none"> - i småbarnsfostran och förskoleundervisning - i den grundläggande utbildningen - i utbildning på andra stadiet - i fritidsverksamhet - som en vuxens personliga assistent • kan gestalta sin egen arbetsbeskrivning, sina ansvarsområden och arbetsuppgifter i enlighet med arbetets många krav.

Examinanden skall känna till det centrala innehållet i lagar, bestämmelser, rekommendationer och deklARATIONER som styr arbetet samt deras betydelse i det egna arbetet.

Kännedom om lagar och bestämmelser som styr skolgångsbitrådets arbete:

Examinanden

- känner till betydelsen i följande lagar och förordningar till den del som de berör hans eller hennes arbete

Allmänna lagar och förordningar

- Finlands grundlag (731/1999)
- Kommunallagen (365/1995)/Lagen om hemkommun (201/1994)
- Lagen om förvaltningsförfarande (598/1982)
- Personuppgiftslagen (523/1999)
- Lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000)
- Barnskyddslagen (683/1983) och –förordningen (1010/1983)
- Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna (217 A(III) 1948)
- Lagen (493/1999) och förordningen (511/1999) om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande i tillämpliga delar

Lagar och förordningar om dagvård och utbildning:

- Lagen (36/1973) och förordningen (239/1973) om barndagvård
- Lagen (628/1998) och förordningen (852/1998) om grundläggande utbildning
- Gymnasielagen (629/1998) och gymnasieförordningen (810/1998)
- Lagen (630/1998) och förordningen (811/1998) om yrkesutbildning
- Bestämmelserna om specialundervisning

Övriga lagar och förordningar i anknytning till verksamheten:

- Lagen (380/1987) och förordningen (759/1987) om service och stöd på grund av handikapp
- Lagen (610/1991) och förordningen (1161/1991) om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten
- Förordning om medicinsk rehabilitering (1015/1991)
- Lagen (519/1977) och förordningen (988/1977) angående specialomsorger om utvecklingsstörda
- Hälsoskyddslagen (763/1994) och –förordningen (1280/1994)

	<ul style="list-style-type: none"> • kan på ett nationellt och internationellt plan följa med ändringar i lagar, bestämmelser, rekommendationer och deklARATIONER som styr verksamheten.
<p>Examinanden skall följa arbetsavtalslagen 55/2001, arbetarskyddslagen och övriga bestämmelser om arbete</p> <p>Examinanden skall följa arbetssäkerhetsbestämmelserna inom branschen.</p>	<p>Att följa arbetsavtalslagen: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till arbetsgivarens skyldigheter och ansvar gällande hans/hennes arbete • känner till sina egna rättigheter, sitt ansvar och sina skyldigheter • följer arbetsavtalet • beaktar innehållet i arbetarskyddslagen. <p>Kännedom om nödvändiga arbetssäkerhetsbestämmelser: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • bekantar sig med i de bestämmelser och lagar om arbetssäkerhet som har anknytning till arbetet • handlar på ett sätt som arbetssäkerheten kräver • känner till förfaringssätten i isolerings-situationer • förstår skillnaden mellan avsiktligt och oavsiktlig våld och kan vidta uppföljningsåtgärder i våldssituationer.
<p>Examinanden skall kommunicera förståeligt med hjälp av olika kommunikationssätt.</p>	<p>Interaktiva färdigheter: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • uttrycker sig tydligt och förståeligt • förstår innehållet i och betydelsen av mottagen information och informerar vidare vid behov • använder professionellt sin egen person i interaktiva situationer. <p>Användning av olika kommunikationssätt Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan uttrycka sig klart och tydligt muntligt • har basfärdigheter i skriftlig framställning • använder gester, miner, tonfall och kroppsspråk som stöd för verbalt uttryck • har basfärdigheter i textbehandling och användning av e-post och Internet • kan yrkesmässigt och etiskt motivera användningen av olika kommunikationssätt.

<p>Examinanden skall samarbeta professionellt, initiativrikt och aktivt med klientens nätverk.</p> <p>Examinanden skall själv kunna använda servicesystemen i samhället samt handleda sin klient i att använda dem.</p>	<p>Yrkesverksamhet: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • handlar på ett sätt som respekterar klientens och hans närståendes rättigheter • samarbetar med familjen och nätgruppen som stödjer klientens tillväxt • framför öppet sina egna åsikter och iakttagelser • kan handla flexibelt och anpassa sig till situationen. <p>Kännedom om servicesystemet: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • har en uppfattning om samhällets hela servicesystem: den offentliga sektorn, den tredje sektorn, frivilligarbete (service inom utbildnings- och undervisningssektorn, hälsovården, socialvården osv.)
<p>Examinanden skall kunna beakta de krav på lärande som klienter i olika åldrar har.</p>	<p>Att beakta de krav på lärande som klienter i olika åldrar har: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • har bekantat sig med målen för småbarnsfostran och förskoleundervisning och kan vid behov handla i enlighet med dem • kan bilda sig en uppfattning om målen i olika läroplaner och kan vid behov handla i enlighet med dem: förskoleundervisningen, grundläggande och påbyggnadsundervisning, yrkesutbildning på andra stadiet samt gymnasium
<p>Examinanden skall ha baskunskaper om specialundervisningens olika former och om de centrala målen för dem.</p>	<p>Kännedom om specialundervisningens olika former: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår specialundervisningens betydelse för elever i behov av stöd och särskilt stöd • förstår principerna för individualisering av undervisningen • kan skilja mellan de centrala olikheterna i specialundervisningens olika former: <ul style="list-style-type: none"> – undervisning för rörelsehämmade (HAS) – undervisning för synskadade (SYS) – undervisning för döva eller hörsel-skadade (HÖS) – undervisning för missanpassade (MIS) – undervisning för dysfatiska elever DYS – anpassad undervisning (ANS)

	<p>– träningsundervisning (TRÄNS 1 OCH TRÄNS 2)</p> <p>– undervisning för autistiska elever, AUT.</p>
<p>Examinanden skall kunna samarbeta med sina närmaste arbetskamrater samt med personer som arbetar inom klientens rehabiliteringsnätverk.</p> <p>Examinanden skall samarbeta med klienten och hans familj eller uppväxtmiljö i helhetsrehabiliteringen.</p>	<p>Samarbetsfärdigheter Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan och vill samarbeta i par med en kollega som har det pedagogiska ansvaret • kan och vill fungera som en del av klientens rehabiliteringsnätverk • kan ge, förmedla och ta emot uppgifter om klienten med beaktande av bestämmelserna om tystnadsplikt. <p>Samarbete med familjen eller uppväxtmiljön Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • handlar i enlighet med givna anvisningar och kan tillsammans med klienten och hans familj eller uppväxtmiljö utvärdera om målen uppfyllts • handlar aktivt på ett sätt som stödjer rehabiliteringen • kan bedöma vilken inverkan den egna verksamheten har i föränderliga situationer och kan förmedla information vidare.
<p>Examinanden skall handla med beaktande av principerna för intern företagsamhet och kunna marknadsföra sitt kunnande till arbetsgivarna.</p>	<p>Att följa principerna för intern företagsamhet: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • värdesätter sitt eget arbete • handlar ekonomiskt • tar ansvar för sina beslut • arbetar målinriktat • tar initiativ • söker och tar emot handledning • kan vara flexibel.
<p>Examinanden skall verka ansvarsfullt som representant för sitt yrke och som handledare för andra som söker sig till branschen.</p>	<p>Ansvarsskyldighet som anställd: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • har ett uppmuntrande grepp i arbetet • instruerar anställda och studerande i nya situationer • utarbetar en introduktionsplan för nya anställda eller studerande.
<p>Examinandens beslut skall vara etiskt motiverade.</p>	<p>Att följa etiska principer: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de etiska principerna inom fostran samt social- och hälsovårdssektorn

<p>Examinanden skall visa moralisk omdömesförmåga i sina beslut.</p> <p>Examinanden skall identifiera sina egna känslor och kunna sakligt ge uttryck för dem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • känner till de etiska principerna inom undervisningssektorn • känner till de etiska rekommendationerna som den riksomfattande delegationen för hälsovården utgett • förstår betydelsen av att det egna arbetet bygger på ovannämnda principer • har bildat sig en uppfattning om de etiska principerna för skolgångsbitrådets arbete och kan motivera sina egna etiska beslut. <p>Att visa moralisk omdömesförmåga: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan motivera följderna av sina beslut ur olika synvinklar (t.ex. för klienten, föräldrarna, arbetsgemenskapen, sig själv). <p>Att hantera känslor: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • visar emotionell-moralisk yrkesfärdighet, emotionell medvetenhet och emotionellt kunnande • kan analysera sina egna känslor, hantera sina känslotillstånd och behärska sina känslor i interaktiva situationer.
<p>Examinanden skall beakta sina egna fysiska och psykiska resurser och kunna upprätthålla sin arbetsförmåga.</p>	<p>Fysiska och psykiska resurser samt främjande av hälsan: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till förutsättningarna för att klara av arbetet fysiskt och psykiskt • beaktar ergonomin i sitt arbete • identifierar gränserna för sina egna resurser • kan utnyttja handledning som ges av arbetskamrater • kan utarbeta ett program för upprätthållandet av sin egen arbetsförmåga.
<p>Examinanden skall kunna bedöma sitt eget arbete och sina arbetssätt samt behovet att utveckla dem.</p>	<p>Att utvärdera utveckla sitt eget arbete: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma kvaliteten i sitt eget arbete • bedömer realistiskt sina egna starka sidor och utmaningar när det gäller yrkesmässig utveckling • kan bedöma situationer och handla flexibelt i föränderliga situationer • skaffar behövlig ny information, t.ex. då klient eller klienter byts • följer med och utnyttjar utvecklingen inom branschen.

<p>Examinanden skall kunna ge och ta emot feedback samt utnyttja den i utvecklandet av sitt arbete och sin yrkesskicklighet</p>	<p>Att ge och ta emot feedback Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan ge feedback i sin arbetsgemenskap • kan ta emot och vid behov be om feedback • förhåller sig sakligt till att ge och att ta emot feedback • strävar efter att utveckla sin egen verksamhet med beaktande av den feedback han får.
---	--

Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesprovet i examensdelen Verksamhetsmiljöerna i skolgångsbitrådets arbete skall bedömas på basis av examinandens kännedom om ett sådant social- och/eller utbildningsservicesystem och övrigt nätverk som skolgångsbitrådet själv verkar i. Examinanden bekantar sig med verksamhetsmiljön, gör en utredning om den samt beskriver service-systemet för en klient. Som material vid bedömningen används uppgifter som motsvarar kraven på yrkesskicklighet och deras motiveringar samt självvärdering. De bedömda prestationerna antecknas och examinanden får feedback för sina prestationer genast efter bedömningen.

2 § Att stödja mänsklig tillväxt

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden skall känna till faktorerna som påverkar människans tillväxt och levnadslopp.</p>	<p>Kännedom om människans tillväxt och levnadslopp: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till människans fysiska, psykiska, sociala och språkliga utveckling • förstår vilken betydelse tillväxtens olika delområden har på människans helhetsutveckling • identifierar beteende som är typiskt för åldern och kan stödja utvecklingen hos klienter i olika åldrar.
<p>Examinanden skall kunna iaktta och bedöma klientens tillväxt och utveckling.</p>	<p>Att bedöma klientens utvecklingsnivå och behov av stöd: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan iaktta klientens utvecklingsnivå och funktionsförmåga i olika situationer • kan bedöma behovet av stöd samt stödja individuell tillväxt och utveckling.

Examinanden skall kunna identifiera störningar i utvecklingen och hinder för en frisk utveckling samt kunna fungera individcentrerat med beaktande av klientens sjukdomar och funktionshinder.

Examinanden skall fungera på ett sätt som stödjer utvecklingen av barnets positiva jaguppfattning och självkänsla.

Att identifiera störningar i utvecklingen: Examinanden

- identifierar de vanligaste störningarna i människans utveckling och fördröjning av utvecklingen
- förstår orsaker till störningarna i barnets närmiljö och/eller hos barnet självt i samråd med sakkunniga i fostran och undervisning
- samarbetar med barnets nätgrupp
- erbjuder stimulans som är anpassad efter ålder och utvecklingsnivå som stöd för tillväxt
- kan ställa upp mål och krav som är på rätt nivå med tanke på individen.

Att identifiera hinder för en frisk utveckling:

Examinanden

- känner till att olika sjukdomar och funktionshinder inverkar på människans tillväxt och utveckling
- stödjer med sin verksamhet klientens möjlighet att uppnå optimal funktionsförmåga
- skapar möjligheter för klienten att fungera på jämlika villkor.

Att stödja utvecklingen av jaguppfattningen och självkänslan:

Examinanden

- känner till på vilket sätt utvecklingsavvikelserna inverkar på utvecklingen av barnets positiva jaguppfattning och självkänsla
- förstår på vilket sätt avvikelser i barnets utveckling inverkar på relationen till familjen och närmiljön och förstår stödets betydelse i olika skeden och i olika situationer
- stödjer barnet och närmiljön i syfte att utveckla barnets jaguppfattning och självkänsla
- arbetar uppmuntrande och inspirerande samt skapar positiva upplevelser
- stödjer klientens personlighet och självkänsla genom sin verksamhet.

<p>Examinanden skall känna till olika pedagogiska inriktningar</p> <p>Examinanden skall verka som ansvarig fostrare i samarbetet med andra vuxna.</p>	<p>Kännedom om olika pedagogiska inriktningar: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till och förstår vad som är karakteristiskt för olika pedagogiska inriktningar (behavioristisk, humanistisk, konstruktivistisk, kontextuell) <p>Att fungera som ansvarig fostrare i en arbetsgemenskap: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • accepterar olika tänkesätt och fungerar konsekvent i samarbetet med olika typer av fostrare • visar sitt ansvar för barnets fostran genom att fungera som vuxen modell i sociala situationer • beaktar den syn på fostran som iakttas i barnets hem/uppväxtmiljö • handlar i enlighet med barnets bästa.
<p>Examinanden skall känna till målen för fostran i de nationella och regionala verksamhets- och läroplanerna för småbarnsfostran och grundläggande utbildning.</p>	<p>Kännedom om målen för fostran: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar nationellt och regionalt uppställda mål för fostran då han arbetar som skolgångsbiträde inom småbarnsfostran eller förskoleundervisning, grundläggande utbildning och/eller utbildning på andra stadiet.
<p>Examinanden skall känna till de vanligaste alternativa pedagogiska inriktningarna.</p>	<p>Kännedom om de vanligaste alternativa pedagogiska inriktningarna, t.ex.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Montessori -pedagogiken • Steiner-pedagogiken • Freinet-pedagogiken • Reggio Emilia-pedagogiken
<p>Examinanden skall kunna fungera med klienter på ett sätt som beaktar att mänsklig tillväxt är samhälls- och kulturbunden.</p>	<p>Att fungera med olika typer av människor i olika åldrar och med olika kulturell bakgrund: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar i sin verksamhet klientens individuella situation och bakgrund • förstår och accepterar olika levnadsförhållanden som inverkar på klientens utveckling • accepterar kulturella skillnader och skillnader i levnadssätt • motiverar sin egen verksamhet i arbets-

<p>Examinanden skall ha kunskap om den dominerande kulturen i Finland och är medveten om sin egen inställning till den.</p> <p>Examinanden skall vid behov känna till minoritetskulturer som bor i Finland.</p>	<p>gemenskapen och samarbetar med människor med olika bakgrund och erfarenheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår det egna arbetets samhällsliga betydelse. <p>Kännedom om det egna samhället och den egna kulturen: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • har bekantat sig med den dominerande kulturens utveckling i Finland och kan beskriva den • identifierar hur egna kulturella vanor och egen smak inverkar på det egna arbetet <p>Att identifiera fördomar och stereotyper i sitt eget arbete: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan söka behövlig information om minoritetskulturer som bor i Finland • kan stärka sin kulturkännedom genom att bekanta sig med minoritetskulturer i den egna kommunen • kan granska kritiskt sina egna attityder mot det som är annorlunda.
<p>Examinanden skall vara medveten om de utmaningar och den rikedom som kulturell mångfald betyder för samhället.</p>	<p>Kulturell mångfald som verksamhetsmiljö Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till kulturbundna seder och religioner • beaktar invandrarens småbarnsfostran, grundläggande utbildning, yrkesutbildning på andra stadiet och gymnasieutbildning i verksamhetsmiljöerna • stödjer invandrarens integrationsprocess med sin egen verksamhet.
<p>Examinanden skall kunna fungera i enlighet med målen för helhetsrehabiliteringen och sina egna arbetsuppgifter.</p>	<p>Att delta i rehabilitering: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner branschens centrala terminologi • har en uppfattning om klientens helhetsrehabilitering och förstår aktörernas uppgifts- och ansvarsområden • har fördjupat sig i sin egen klients rehabiliteringsprogram och/eller individuella plan för hur undervisningen skall anordnas och använder den som arbetsredskap • klarar av att samarbeta flexibelt med sakkunniga i rehabilitering och övriga som deltar i arbetet

<p>Examinanden skall samarbeta med klienten och hans familj eller uppväxtmiljö i helhetsrehabiliteringen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • följer sakkunnigas anvisningar och råd • kommer fram med sina egna iakttagelser och åsikter i en yrkesövergripande arbetsgrupp i syfte att främja och stödja klientens rehabilitering. <p>Samarbete med familjen och uppväxtmiljön: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • fungerar tillsammans med klienten och hans familj eller uppväxtmiljö i enlighet med givna anvisningar och förstår uppväxtmiljöns utgångsläge • handlar aktivt genom att stödja rehabiliteringen i enlighet med föränderliga situationer • stödjer klienten att fungera som subjekt i sitt eget liv • kan bedöma om man uppnått målen för rehabiliteringen.
<p>Examinanden skall kunna använda sina teoretiska kunskaper i praktiska situationer.</p>	<p>Användning av teoretiska kunskaper i verksamheten: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • motiverar sin egen verksamhet och sina beslut utgående från teoretiska kunskaper • visar i sin verksamhet centrala teoretiska kunskaper i pedagogik, psykologi, specialpedagogik samt hälsovårds- och samhällsliga ämnen • överväger alternativ som är lämpliga för klientens behov, väljer det mest ändamålsenliga alternativet och kan motivera sitt val • handlar konsekvent och målinriktat med beaktande av situationen.
<p>Examinandens beslut och val skall vara etiskt motiverade.</p>	<p>Yrkesetisk verksamhet: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • handlar i enlighet med hållbara värden samt normer som man tillsammans kommit överens om i arbetsgemenskapen • kan motivera de yrkesetiska besluten i sin verksamhet • följer bestämmelserna om tystnadsplikt.

<p>Examinanden skall verka som ansvarig representant för sin bransch i arbetsgemenskapen.</p> <p>Examinanden skall kunna bedöma arbetskamrater inom sin egen bransch i frågor som har anknytning till skolgångsbitrådets arbete.</p>	<p>Att fungera i arbetsgemenskapen: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • samarbetar med dem som har det pedagogiska ansvaret • kan inom arbetsgemenskapen skaffa information som är central med tanke på det egna arbetet • har förbundit sig att verka i arbetsgemenskapen. <p>Bedömning av arbetskamrater inom den egna branschen:</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan framföra synpunkter som utvecklar arbetet på ett uppbyggande sätt • kan beakta olika synvinklar vid samtal och i sitt arbete • förhåller sig sakligt till den respons som han får.
<p>Examinanden skall kunna bedöma sitt eget arbete och sina arbetsätt samt vilka utvecklingsbehov som finns.</p>	<p>Att bedöma och utveckla det egna arbetet:</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma kvaliteten i sitt eget arbete • kan realistiskt bedöma sina egna starka sidor och utmaningar när det gäller yrkesmässig utveckling • kan bedöma situationer och handla flexibelt i föränderliga situationer • skaffar ny information som behövs, t.ex. då klient eller klienter byts • följer med och utnyttjar den utveckling som sker inom branschen.

Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesprovet i examensdelen Att stödja mänsklig tillväxt skall bedömas i interaktiva situationer i skolgångsbitrådets arbete i en yrkesövergripande verksamhetsmiljö. Som bedömningsmetod används observation av situationer där examinanden iakttar och stödjer klienten, bedömning av skriftliga planer och motiveringar samt självvärdering. Som stöd för bedömningen insamlas material av handledaren eller handledarna för arbetet, föräldrarna och klienterna. De bedömda prestationerna antecknas och examinanden får feedback för sina prestationer genast efter bedömningen.

3 § Att handleda vid inläring

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden skall känna till de centrala principerna i inlärningsprocessen.</p>	<p>Kännedom om inlärningsprocessen för individ och grupp: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de centrala dragen i inlärningsprocessen • känner till olika inlärningsnivåer och –former • beaktar anvisningar som ges av sakkunniga, t.ex. av anställd som har det pedagogiska ansvaret.
<p>Examinanden känner till de vanligaste inläringsteorierna och sätten att använda dem</p> <p>Examinanden beaktar klienternas olika inlärningsstilar och kan i sin handledning flexibelt utnyttja inläring som sker via olika sinneskanaler.</p>	<p>Kännedom om de vanligaste inläringsteorierna: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de vanligaste inläringsteorierna • kan vid behov beskriva skillnaderna mellan teorierna. <p>Att använda inlärningsform och inläringsteori som är lämpliga för situationen och undervisningsstoffet: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan vid behov göra ett motiverat val • stödjer med sin egen handledning den pedagogiskt ansvariga personens undervisningsarbete. <p>Kännedom om olika inlärningsstilar: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar visuell, auditiv, taktil och kinestetisk inlärningsstil • förstår skillnader mellan holistiskt och atomistiskt inläringssätt • identifierar inläringssätt som är typiska för klienten och strävar efter att stärka dem i stödjandet av inläringen • värdesätter klienten som aktör och stödjer hans inlärningsprocess • uppmuntrar klienten att använda olika inlärningsstilar.

<p>Examinanden skall kunna tillämpa sina teoretiska kunskaper i praktiska situationer.</p>	<p>Tillämpning av teoretiska kunskaper i arbetet: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till grundläggande fakta om inläring, didaktik samt specialpedagogik och – undervisning • kan motivera sina val och beslut pedagogiskt.
<p>Examinanden skall ha goda interaktiva färdigheter i handledningssituationerna.</p>	<p>Interaktiva färdigheter i handledningssituationen: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • strävar efter att uppnå ett visst mål med sin verksamhet • kan motivera klienten att lära sig och uppmuntrar honom att försöka • kan ge uppbyggande feedback • kan hjälpa klienten att förstå lärostoffet genom att åskådliggöra och konkretisera • kan använda varierande interaktiva metoder i handledningssituationerna.
<p>Examinanden skall kunna fungera självständigt och flexibelt i enlighet med planen för klientens undervisning och rehabilitering.</p> <p>Examinanden skall känna till lärostoffen i den utsträckningen att han klarar av att handleda klienten vid inläringen.</p>	<p>Individuell och ändamålsenlig handledning: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förverkligar principen för individuell särart hos den lärande i sin handledning • fungerar uppmuntrande och stödjer klientens initiativförmåga och förmåga att vara självstyrande • samarbetar med andra aktörer i enlighet med uppställda mål (rehabiliteringsplan /individuell plan för hur undervisningen skall anordnas • känner till klientens utvecklingsnivå och kunskapsnivå och kan ställa upp lämpliga mål i handledningssituationen • beaktar olikheterna hos individer samt den enskilda individens olika utvecklingsområden. <p>Kännedom om lärostoffen i handledningssituationerna med klienter i olika åldrar: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan reda ut och repetera lärostoff som behövs i arbetet • kan vid behov använda dator i handledningen • kan använda lämpliga program som hjälp vid inläring och handledning.

<p>Examinanden skall känna till gruppens utvecklingsskeden.</p> <p>Examinanden skall kunna fungera med gruppen.</p>	<p>Kännedom om gruppens utvecklingsskeden och hur de används i det egna arbetet: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till gruppens utvecklingsskeden och beaktar dem då han arbetar med gruppen • identifierar olika roller i gruppen • kan tillämpa principerna för inläring i grupp. <p>Att beakta gruppen i handledningen: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar gruppens behov i handledningen • fungerar självständigt i handledningssituationer med smågrupper • kan vid behov ta ansvar också för hela gruppens handledning • beaktar klienternas olikheter i grupp-situationer.
<p>Examinanden skall ha en möjlighet att delta i planeringen och genomförandet av klientens undervisning och fostran.</p>	<p>Att planera, förbereda och genomföra undervisning och fostran: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan självständigt och under handledning planera och förbereda material som har anknytning till undervisning och annan pedagogisk verksamhet • kan vid behov ta ansvar för att inlärnings- och andra pedagogiska situationer genomförs.
<p>Examinanden skall känna till inlärnings-svårigheter som framträder i olika åldrar och kunna beakta deras inverkan på klientens inläring och beteende.</p>	<p>Att observera inlärnings-svårigheter och utnyttja olika metoder: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till faktorer som orsakar inlärnings-svårigheter • kan upptäcka inlärnings-svårigheter på olika utvecklingsområden och vid behov använda olika metoder för att lindra svårigheterna. <p>Att identifiera inlärnings-svårigheter hos klienter i olika åldrar vid handledning av inläring: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar i samarbete med pedagogiskt sakkunniga riskfaktorer hos småbarn som kan innebära inlärnings-svårigheter • identifierar i samarbete med pedagogiskt sakkunniga olika inlärnings-svårigheter hos klienter i den grundläggande utbildningen och utbildningen på andra stadiet

<p>Examinanden skall känna till principerna för användning av lärokurser av olika omfattning.</p>	<p>Kännedom om principerna för anpassad undervisning: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till lärokurser av olika omfattning i den grundläggande utbildningen • känner till principer för delvis anpassad undervisning • känner till mål, principer och metoder för anpassad undervisning.
<p>Examinanden skall känna till på vilket sätt läs- och skrivsvårigheterna inverkar på klientens inlärning och kunna använda olika metoder för att stödja inlärningen i enlighet med sakkunnigas anvisningar.</p>	<p>Kännedom om läs- och skrivsvårigheter och stödverksamhet i enlighet med dem: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar olika former av läs- och skrivsvårigheter • erbjuder klienten lämpliga metoder för övning av läs- och skrivfärdigheterna • stödjer klienten genom sin egen verksamhet att förstå och acceptera sin olikhet.
<p>Examinanden skall ha baskunskaper om uppmärksamhets- och koncentrationsstörningarnas inverkan på klientens inlärning.</p>	<p>Kännedom om uppmärksamhets- och koncentrationsstörningar vid handledning av klienter i inlärningssituationer: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till mångfalden av uppmärksamhets- och koncentrationsstörningar, bl.a. <ul style="list-style-type: none"> – ADHD, MBD, ADD –syndromet – Asperger –syndromet – Tourette –syndromet – FAS –syndromet • har en uppfattning om klientens helhets-situation och bidrar till att göra inlärning möjlig med tillräcklig handledning och tillräckligt stöd • känner till mål, principer och metoder för undervisning av klienter med uppmärksamhets- och koncentrationsstörningar • förstår betydelsen av behövlig tilläggs-utbildning.
<p>Examinanden skall ha baskunskaper om gestaltningsstörningarnas etiologi och kunna handla i enlighet med sakkunnigas anvisningar.</p>	<p>Kännedom om svårigheterna i sinnes-integrering: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • stödjer sensomotorisk funktion • känner till gestaltningsstörningarnas inverkan och kan beakta den i sin handledning • använder lämpliga övningar för att korrigera gestaltningsstörningar.

<p>Examinanden skall ha baskunskaper om språkliga störningars etiologi och kunna handla i enlighet med sakkunnigas anvisningar.</p>	<p>Kännedom om störningar i språkutvecklingen vid handledning av klienter i inlärningssituationer Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar klientens språkutvecklingsskede i sin egen handledning • urskiljer när en störning tar sig uttryck i uttal, talförståelse och talproduktion • kan stödja språkinlärningsprocessen hos personer i olika åldrar. <p>Kännedom om särskilda svårigheter i språkutvecklingen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar fördröjd språkutveckling • identifierar avvikelser i språkutvecklingen (tal- och röststörningar, stamning och sluddrande tal, mutism) • känner till olika former och grader av dysfasi • känner till mål, principer och metoder för dysfasiundervisning • förstår betydelsen av behövlig tilläggsutbildning.
<p>Examinanden skall ha baskunskaper om beteendestörningarnas uttrycksformer och kunna handleda och stödja en svårangepassad eller emotionellt störd klient i enlighet med sakkunnigas anvisningar.</p> <p>Examinanden skall kunna skapa en trygg och förtroendeingivande vuxenkontakt samt handla konsekvent med klienten.</p>	<p>Kännedom om beteendestörningarnas uttrycksformer Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar socioemotionella störningar hos barn under skolåldern • identifierar olika former av beteendestörningar i den grundläggande utbildningen och i utbildningen på andra stadiet • känner till att beteendestörningar är av sekundär betydelse jämfört med andra utvecklingsstörningar. <p>Att skapa en inlärningsmiljö som ger trygghet och gränser: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • handlar som en pålitlig och trygg vuxen i klientrelationen • handlar konsekvent inom ramen för gemensamt överenskomna gränser • känner till mål, principer och metoder för undervisningen av elever med anpassningssvårigheter • förstår betydelsen av behövlig tilläggsutbildning.

<p>Examinanden skall i sin verksamhet kunna använda uttrycksförmåga och metoder i skapande verksamhet på ett mångsidigt sätt.</p> <p>Examinanden skall bilda sig en uppfattning om tillämpningsmöjligheterna för terapimetoder som används för klientens rehabilitering i den dagliga verksamheten.</p>	<p>Färdighet i uttrycksförmåga och skapande verksamhet: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • övar och utvecklar sin förmåga och färdighet att uttrycka sig och i skapande verksamhet • kan utnyttja dem i sitt eget arbete. <p>Kännedom om målen och principerna för terapier som används i rehabilitering: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • konsulterar olika terapeuter och handlar i enlighet med anvisningarna, t.ex. anpassad gymnastik, konstterapi, musikterapi, sysselsättningsterapi och terapi för sensorisk integration • bekantar sig med olika terapeutiska riktningar och metoder • kan i sitt handledningsarbete tillämpa målen för terapierna i syfte att hjälpa klienten att hitta ett individuellt uttryckssätt.
<p>Examinanden skall samarbeta med sakkunniga inom undervisning, rehabilitering och fostran samt med klientens närmiljö.</p> <p>Examinanden skall följa anmälningsplikten i enlighet med barnskyddslagen.</p>	<p>Samarbete med sakkunniga i undervisning, rehabilitering och fostran samt klientens närmiljö: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • klarar av att samarbeta flexibelt med olika människor i sin egen arbetsgemenskap • samarbetar med familjerna och övriga sakkunniga • fungerar socialt och öppet samt uttrycker egna åsikter, erfarenheter och iakttagelser om klienten. <p>Verksamhet i enlighet med barnets intresse: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • handlar i enlighet med barnets intresse med beaktande av anmälningsplikten i barnskyddslagen.
<p>Examinandens beslut och verksamhet skall vara etiskt motiverade.</p>	<p>Att följa yrkesetiska principer och avtal som berör arbetet: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till verksamhetsmiljöns mål och strävar efter att uppnå dem • handlar ansvarsfullt • följer gemensamma regler och handlar konsekvent.

	<p>Yrkesetisk verksamhet: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan motivera de yrkesetiska besluten i sin verksamhet • följer tystnadsplikten • söker vid behov handledning eller stöd.
<p>Examinanden skall kunna bedöma sitt eget arbete och sina arbetsätt samt deras utvecklingsbehov.</p> <p>Examinanden skall kunna ta emot feedback samt utnyttja den i utvecklandet av sitt arbete och sin yrkesskicklighet.</p>	<p>Att bedöma och utveckla det egna arbetet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma kvaliteten i sitt eget arbete • följer med och utnyttjar den utveckling som sker inom branschen • bedömer realistiskt sina egna starka sidor och de utmaningar som gäller yrkesmässig utveckling • förstår betydelsen av arbetsfördelningen i fostran och undervisningsarbete och handlar därefter • kan bedöma situationer och handla flexibelt i föränderliga situationer <p>Att ta emot feedback: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan ta emot och vid behov be om och söka feedback • kan utveckla sin verksamhet i enlighet med den feedback han får
<p>Examinanden skall visa intresse och vilja att kontinuerligt utveckla sin egen yrkesskicklighet.</p>	<p>Att utveckla sin egen yrkesskicklighet: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • är medveten om målen för sin egen yrkesmässiga utveckling och sitt eget yrkesinriktade intresse • planerar att utveckla sin egen yrkesskicklighet och sitt eget arbete.

Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesprovet i examensdelen Att handleda vid inläring skall avläggas i verklig arbetsmiljö i situationer där examinanden handleder klienten i inläring. Dessutom bedöms basfärdigheten i handledning i inläring på basis av en plan för handledning i inläring, som utarbetas för en klient som omnämns i målen för bedömningen. Bedömningen skall fokuseras på verksamhet som motsvarar kraven på yrkesskicklighet, utförda arbetsprestationer och på verksamheten som medlem i en yrkesövergripande arbetsgrupp samt självvärdering. Som stöd vid bedömningen används insamlat material, såsom skriftliga planer, utvecklingsplaner med motiveringar samt arbetsgruppens och klienternas feedback. De bedömda prestationerna antecknas och examinanden får feedback över sina prestationer i samband med utvärderingssamtal.

4 § Att stödja funktionsförmågan

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Examinanden skall kunna stödja klientens förmåga att fungera optimalt och klara sig självständigt.</p>	<p>Att bedöma klientens behov av stöd: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till klientens fostrings- och rehabiliteringsplan och fungerar i enlighet med den • kan bedöma klientens behov av stöd och förstår de psykosociala utmaningar som en klient i behov av särskilt stöd har • förstår begreppet optimal funktionsförmåga • stödjer klienten att klara sig så självständigt som möjligt genom att uppmuntra egen aktivitet • skapar situationer där klienten upplever att han lyckas och anpassar den individuella kravnivån på lämplig nivå.
<p>Examinanden skall kunna assistera klienten i basvårds- och specialvårdssituationer i enlighet med sakkunnigas och familjens anvisningar.</p>	<p>Att behärska processen för individuell assistans: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till ansvarsområdena som hänför sig till stödfunktionerna och handlar i enlighet med sitt eget ansvarsområde • assisterar och handleder sin klient i dagliga funktioner • kan söka information och skaffa färdigheter i specialfrågor som har anknytning till assistans i basvård i <u>enlighet med klientens behov</u> • handlar i <u>enlighet med klientens behov</u> i samråd med sakkunniga inom hälsovården • beaktar integritetsskydd vid assistans samt aseptiska arbetsätt • stödjer klientens funktionsförmåga i olika övergångssituationer under dagens lopp • assisterar då klienten rör sig till olika platser inom ramen för överenskomna ansvarsområden.

<p>Examinanden skall känna till principerna för hälsofostran och ha färdighet att genomföra hälsofostran.</p>	<p>Principerna för och genomförandet av hälsofostran: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • har grundläggande kännedom om bashygien, sexualitet och risker i samband med rusmedel och kan vid behov skaffa tilläggsuppgifter • iakttar förändringar som sker hos klienten och informerar vidare om dem • genomför hälsofostran i enlighet med klientens eller klienternas ålder.
<p>Examinanden skall känna till de vanligaste sjukdomarna och kunna iaktta deras symptom samt kunna bedöma om det krävs sakkunnig hjälp.</p> <p>Examinanden skall känna till de vanligaste långvariga sjukdomarnas inverkan på klientens tillväxt och utveckling samt kunna handla på ett sätt som stödjer klientens funktionsförmåga.</p>	<p>Förfaringssätt då klienten insjuknar: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • iakttar klientens symptom • kan på ett ändamålsenligt sätt anmäla om klientens symptom och konsultera en sakkunnig. <p>Sjukdomsuppgifternas aktualitet: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar symptom vid långvariga sjukdomar, t.ex. diabetes, epilepsi, allergier, astma, emotionella störningar. <p>Att assistera en långvarigt sjuk klient: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • utför vårdåtgärder som sjukdomen kräver i enlighet med sakkunnigas anvisningar • stödjer utvecklingen av klientens positiva jaguppfattning och självkänsla • säkerställer att klienten upplever att han lyckas och får möjligheter att delta i olika verksamheter • stödjer utvecklingen av kontakter med likställda.
<p>Examinanden skall kunna ge första hjälpen.</p>	<p>Färdighet att ge första hjälpen: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • påvisar färdighet att ge första hjälpen som motsvarar FRK:s kurs 1 i första hjälpen.
<p>Examinanden skall i sitt arbete kunna iaktta ergonomiskt rätta arbetsställningar.</p>	<p>Ergonomi: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan använda förflytnings- och övriga ställningar som är rätta ur klientens och assistentens synvinkel • förstår betydelsen av en ergonomiskt

	<p>väl fungerande arbetsmiljö med tanke på den egna arbetsförmågan och de fysiska och psykiska resurserna</p> <ul style="list-style-type: none"> • tar fram olägenheter i arbetsförhållandena på ett uppbyggande sätt och presenterar förbättringsförslag.
<p>Examinanden skall sköta om och kunna använda de hjälpmedel och apparater som klienten behöver.</p> <p>Examinanden skall sköta om klientens verksamhetsmiljöer och se till att de är trygga.</p>	<p>Att sköta om hjälpmedel och apparater: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • skaffar sig kännedom om klientens personliga hjälpmedel och använder dem ändamålsenligt och tryggt • sköter om att hjälpmedlen är i funktionsdugligt skick och att de underhålls. <p>Att sköta om verksamhetsmiljöernas funktionsduglighet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • sköter för sin del om att verksamhetslokaliteterna är rena, funktionsdugliga och trygga • utför olika förberedande uppgifter tillsammans med andra (t.ex. utarbetar läromedel och material för skapande verksamhet och kommunikation i enlighet med givna anvisningar) • utnyttjar sina kunskaper och färdigheter då han skapar och förverkligar idéer.
<p>Examinanden skall genom sin verksamhet visa att han förstår klientens känslor och behov.</p> <p>Examinanden skall klara av en respekterande växelverkan med olika typer av klienter och familjer.</p>	<p>Empatisk växelverkan: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • beaktar klientens känslor och behov i sin långsiktiga och målinriktade verksamhet • handlar yrkesmässigt och beaktar sina egna fysiska och psykiska resurser i interaktiva situationer • granskar sin egen empatiska förmåga och utvecklar sina empatiska färdigheter. <p>Växelverkan som respekterar klienten: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan skapa en respekterande växelverkan i klientsituationerna • kan bemöta klienten som likvärdig.
<p>Examinanden skall kunna använda kommunikationsmedel i enlighet med klientens behov.</p>	<p>Kommunikation med klienten: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kommunicerar naturligt och beaktar klientens särskilda behov

<p>Examinanden skall stödja klienten till så aktiv och självständig kommunikation som möjligt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • använder vid behov talstödjande och ersättande kommunikationsmedel som anvisats klienten (t.ex. tecken, pictot, Bliss, lättläst språk) • använder verbal och ickeverbal kommunikation ändamålsenligt • kan motivera ändamålsenlig information och kommunikation i olika situationer. <p>Att uppmuntra till kommunikation: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • deltar i utarbetandet av en plan som stödjer klientens kommunikation • stödjer vid behov verksamhet som aktiverar klientens initiativförmåga genom att förenkla växelverkan.
<p>Examinanden skall känna till de vanligaste programmen i datorstödd undervisning.</p>	<p>Datorstödd undervisning: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till de vanligaste tränings- och stödundervisningsprogrammen som används • visar vid behov att han kan använda datorn • skaffar information om nya tillämpningar och vet varifrån man får tilläggsuppgifter om programmen.
<p>Examinanden skall ha baskunskaper om hur man stödjer en rörelsehandikappad klient och kunna handla i enlighet med sakkunnigas anvisningar.</p>	<p>Att stödja, handleda och assistera en klient med rörelsehandikapp: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till basfakta om rörelsehandikapp • förstår begreppet fysisk assistans • kan ordna miljön så att den möjliggör och inspirerar till motion • har bekantat sig med hjälpmedlen och använder behövliga hjälpmedel ändamålsenligt • följer anvisningar som getts vid individuella terapier • stödjer klienten till optimal egen aktivitet och självständighet • känner till mål, principer och metoder för undervisning av handikappade • förstår betydelsen av behövlig tilläggsutbildning.

<p>Examinanden skall ha baskunskaper om hörselskadade klienter med hörselskador av olika grad och kunna handla i enlighet med sakkunnigas anvisningar.</p>	<p>Att stödja, handleda och assistera en klient med hörselskada: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till på vilket sätt hörselskador av olika grad orsakar begränsningar för klienten • kan gestalta den visuella miljön så att den blir tydlig och kan skaffa sig kännedom om behövliga hjälpmedel • känner till mål, principer och metoder för undervisning av hörselskadade • förstår betydelsen av behövlig tilläggsutbildning.
<p>Examinanden skall ha baskunskaper om klienter med synskador av olika grad och kunna handla i enlighet med sakkunnigas anvisningar.</p>	<p>Att stödja, handleda och assistera en klient med synskada: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår på vilket sätt synskador orsakar begränsningar hos klienten att fungera i miljön och klara sig självständigt • kan ordna miljön så att den stödjer klienten till egen aktivitet och självständighet • känner till mål, principer och metoder för undervisning av synskadade • förstår betydelsen av behövlig tilläggsutbildning.
<p>Examinanden skall ha baskunskaper om psykiskt utvecklingsstörda klienter och kunna stödja, handleda och assistera klienten i enlighet med sakkunnigas anvisningar.</p>	<p>Att stödja, handleda och assistera en klient med utvecklingsstörning: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår på vilket sätt utvecklingshandikapp begränsar funktionsförmågan • känner till vilken betydelse målen för klientens fostrings-, läro- och rehabiliteringsplan har för det egna arbetet och handlar därefter • känner till mål, principer och metoder för träningsundervisning 1 • känner till mål, principer och metoder för träningsundervisning 2 • förstår betydelsen av behövlig tilläggsutbildning.
<p>Examinanden skall ha baskunskaper om klienter med autistiskt beteende och kunna stödja, handleda och assistera klienten i enlighet med sakkunnigas anvisningar.</p>	<p>Att stödja, handleda och assistera en klient med autistiskt beteende: Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifierar autistiska drag (tvångsmässiga rörelser, upprepning av det man hör,

	<p>nonsensprat, oförmåga till kontakter, avvikande sinnesfunktioner osv.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår hur en autistisk klient fungerar • kan ordna miljön så att den är strukturerad, kan upprätthålla dagordning samt stödjer klientens förmåga att fungera självständigt • kan motivera samarbetets betydelse med tanke på att stödja klientens egen aktivitet • känner till autismundervisningens mål, principer och metoder • förstår betydelsen av behövlig tilläggsutbildning.
<p>Examinanden skall kunna tillämpa sina teoretiska kunskaper i praktiska situationer.</p>	<p>Att tillämpa teoretiska kunskaper i verksamheten:</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan motivera sitt eget handlande och sina beslut på basis av teorier i specialpedagogik, pedagogik och hälsovård • kan välja alternativ som är lämpliga för situationen och motivera sina val • handlar konsekvent, målinriktat och situationsbundet.
<p>Examinanden skall yrkesmässigt kunna bemöta olika familjer i olika livssituationer.</p> <p>Examinanden skall samarbeta med personer som deltar i klientens fostran och rehabilitering.</p>	<p>Samarbetet med familjerna:</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan förhålla sig finkänsligt och respekterande till olika typer av vårdnadshavare och barn • lyssnar på föräldrarnas och vårdnadshavarnas förslag och beaktar dem yrkesmässigt och i enlighet med barnets intresse • handlar naturligt och uppriktigt i interaktionen • kan hänvisa klienten till rätt hjälp • följer bestämmelserna om tystnadsplikt. <p>Yrkesövergripande samarbete:</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • samarbetar med aktörer i de officiella och inofficiella nätverken när det gäller klientens fostran och rehabilitering • använder i sitt arbete gemensamt överenskomna metoder som stöder rehabiliteringen • bidrar till samarbetet med sin egen

	<p>sakkunnighet och sina egna iakttagelser</p> <ul style="list-style-type: none"> • informerar berörda parter till den del som gäller klientens framsteg och problemsituationer • är medveten om gränserna för sitt eget kunnande och ber vid behov om anvisningar och råd av andra.
Examinanden skall följa bestämmelser och avtal som berör hans arbete.	<p>Att följa bestämmelser och avtal om arbetet:</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • följer konsekvent gemensamma regler och avtal.
Examinandens beslut och val skall vara etiskt motiverade.	<p>Att följa yrkesetiska principer:</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till verksamhetsmiljöns mål och strävar efter att uppnå dem i sitt eget arbete • handlar konsekvent och ansvarsfullt i arbetssituationerna • motiverar de yrkesetiska besluten och avgörandena i sitt eget handlande • ombesörjer klientens rättigheter och skyldigheter.
Examinanden skall kunna bedöma sitt eget arbete och sina arbetsätt samt deras utvecklingsbehov.	<p>Att bedöma och utveckla det egna arbetet</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma kvaliteten i sitt eget arbete • bedömer realistiskt sina egna starka sidor och utmaningar rörande yrkesmässig utveckling • identifierar sitt eget personliga arbetsätt • gestaltar sitt arbete som en del av arbetsgemenskapen och förstår betydelsen av arbetsfördelning • kan handla flexibelt i föränderliga situationer och kan vid behov fatta snabba ansvarsfulla beslut • skaffar sig behövlig ny information, t.ex. då klienten eller klienter byts • inser behovet av att kontinuerligt utveckla sig yrkesmässigt samt följer med och utnyttjar den utveckling som sker inom branschen.
Examinanden skall kunna ta emot feedback samt utnyttja den i utvecklandet av sitt	<p>Att ta emot och ge feedback:</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan ta emot, vid behov be om och söka

arbete och sin yrkesskicklighet.	feedback såväl av medarbetare som av klienter <ul style="list-style-type: none"> • kan utveckla sin egen verksamhet med beaktande av den feedback han får • kan ge feedback i arbetsgemenskapen.
----------------------------------	--

Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesprovet i examensdelen Att stödja funktionsförmågan skall avläggas i verkliga situationer i en miljö där man arbetar med specialundervisning eller –fostran som motsvarar yrkesskicklighetskraven och där examinanden stödjer en klient som är i behov av stöd eller särskilt stöd. Basfärdigheten i att stödja funktionsförmågan bedöms dessutom utgående från en av de klientgrupper i behov av särskilt stöd som omnämns i målen för bedömningen. Som material vid bedömningen används skriftliga verksamhetsplaner för fostran och undervisning, motiveringar till dem samt examinandens självvärdering. Som stöd för bedömningen insamlas feedbackmaterial av handledaren eller handledarna för arbetet och klienterna. De bedömda prestationerna antecknas och examinanden får feedback över sina prestationer i samband med utvärderingssamtal.

Beskrivning av branschen

Den som avlagt yrkesexamen för skolgångsbiträde arbetar såväl inom undervisningssektorn som inom social- och hälsovårdssektorerna. Allmänna yrkesskicklighetskrav inom dessa branscher är att man utgår från klientens behov, är tjänstvillig, interaktiv, har moralisk omdömesförmåga och följer de krav på hållbar utveckling som ställs på arbetet. Skolgångsbitrådets arbete är mångsidigt och innebär samarbete med klienter, familjer och sakkunniga inom fostran, undervisning och social- och hälsovård samt med dem som deltar i kundservicen. Det pedagogiska målet i arbetet är en aktiv människa och medborgare som klarar sig i enlighet med sina egna förutsättningar.

Branschens värdegrund

Värdegrunden i skolgångsbitrådets arbete i olika verksamhetsmiljöer är humanism och att bemöta människan som en helhetsinriktad aktör.

Det centrala är att vara mänsklig, jämlik, social och rättvis. Skolgångsbitrådet värdesätter sitt eget yrke och sin yrkeskunskap och verkar som representant för sitt eget yrke i arbetsgemenskapen och i samarbetande nätverk.

Verksamhetsmiljö

Den som avlagt examen deltar i att stödja och handleda klienter i olika åldrar och med olika kulturell bakgrund i deras fostran samt i att stödja och handleda deras funktionsförmåga inom dagvården, i den grundläggande utbildningen, yrkesutbildningen eller gymnasiet eller eftermiddagsvården, fritidsverksamheten och vid behov i klientens hem.

Arbetsuppgifterna i skolgångsbitrådets verksamhetsmiljö förändras och blir mera övergripande, behovet av samarbete med familjerna ökar, användningen av informationsteknik ökar, klienternas problem blir mera komplicerade och kulturell mångfald medför nya utmaningar i arbetet.

Beskrivning av yrkesskickligheten

Skolgångsbitrådets arbete grundar sig på etiskt hållbara principer och utförs individcentrerat och utgående från människan. Arbetet grundar sig på övergripande kunskap om människans utveckling samt en uppfattning om de teoretiska lagbundenheterna i inläring. Arbetet styrs av individuella och grupp-specifika pedagogiska mål samt kunskaper i fostran, rehabilitering och vård.

Skolgångsbitrådet fungerar som sakkunnig på sitt eget arbete i en yrkesövergripande arbetsmiljö.

Arbetet består av att stödja och handleda klienten i olika skeden av tillväxt- och inlärningsprocessen. Målet för verksamheten är att utveckla individens eller smågruppens egen aktivitet och självständighet samt se till att verksamhets- och inlärningsmiljön är lämplig

och trygg. Arbetet kräver iakttagelseförmåga, förmåga att identifiera och bedöma situationer samt problemlösning och beslutsfattande som grundar sig på kritiskt omdöme.

Den som avlagt yrkesexamen för skolgångsbiträde kan motivera sina beslut och val i arbetet. Utvecklandet av arbetet kräver förmåga och vilja att kontinuerligt utvärdera sin egen verksamhet och att utveckla sig själv som medlem i en yrkesövergripande arbetsgrupp.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/försäljning
Pb 380 (Hagnäsgatan 2)
00531 Helsingfors
Telefon: försäljning (09) 774 774 50
fax (09) 774 774 75
myynti@oph.fi
www.oph.fi/svenska/bokhandel